

MAKROEKONOMIKA

Úvod

- Co chápeme pod pojmem makroekonomie?
- Je to samostatná vědní disciplína nebo je jen součástí širěji pojaté vědy?

Ekonomie

Ekonomie zkoumá alokaci vzácných zdrojů mezi alternativní využití.

- Samostatná věda od pol. 18. st. (středem pozornosti byla tvorba a rozdělování bohatství)
- V posl. třetině 19. st. se soustředila na mikroekonomické otázky (v té době neexistovalo členění na mikroekonomii a makroekonomii)

- 30. léta 20. století – do popředí se dostávají makro otázky, a to v souvislosti s celosvětovou krizí
- Pojem MAKROEKONOMIE zavedl norský ekonom Ragnar A. K. Frisch
- Rozčlenění ekonomie na mikro... a makro... J. M. Keynes

Co je to ekonomie?

- 🕒 **Ekonomie**

= interdisciplinární věda zkoumající zejména chování ekonomických subjektů

= dále také hospodárnost, úspornost, dobré hospodaření

- 🕒 **Obecná ekonomická teorie**

= zabývá se nejobecnějšími zákonitostmi ekonomického života společnosti, popisuje abstraktní mechanismy jejich fungování

Ekonomická teorie

- Obsahuje řadu škol, směrů, východisek, protichůdné vymezení předmětu zkoumání
- Společenská věda (společenská větev ekonomie) – společenský vztah k realitě
- Formálně abstraktní vědní disciplína (matematická větev) – formálně logický vztah k realitě

⌚ **Pozitivní ekonomie**

- = přijímá ekonomickou realitu takovou, jaká je.
- = cílem je realitu popisovat, hledat zákonitosti jejího fungování
- = ekonomický systém může fungovat bez zásahu „moudrých“ (vláda, ekonomové)

⌚ **Normativní ekonomie**

- = zkoumání reality je pouze východiskem
- = zjištěná skutečnost je kriticky hodnocena
- = cílem je konstrukce dokonalejšího ekonomického systému
- = aktivní role ve vývoji lidské společnosti

Makroekonomie a mikroekonomie

- **Makroekonomie**

= teorie, která zkoumá chování ekonomiky jako celku

= studuje příčiny vývoje a následné dopady agregovaných proměnných (HDP, inflace, všeobecná cenová hladina, nezaměstnanost)

- **Mikroekonomie**

= obor ekonomické teorie, který se zabývá zkoumáním rozhodování jednotlivých tržních subjektů – jednotlivců, firem, státu.

= studuje chování individuálních subjektů v ekonomice (chování spotřebitele, firmy)

= studuje dílčí trhy (např. trh 1 výrobku)

- Mikroekonomii a makroekonomii nelze od sebe separovat, jsou vzájemně provázané.

- **Ekonomika**

= hospodářství určitého státu jako celek

= obor, zkoumající jednotlivé úseky národního hospodářství

- **Mikroekonomika**

= teorie, která zkoumá chování jednotlivých ekonomických subjektů

Předmět ekonomické teorie

- ⌚ Zabývá se určitými aspekty života společnosti a jejích členů
- ⌚ Princip ekonomického a společenského pokroku:
„Lidstvo dokáže vynaložit neuvěřitelnou energii na to, aby ji vzápětí někde jinde ušetřilo.“
- ⌚ Uspokojování potřeb
- ⌚ Potřeba x zdroj x výroba

Význam makroekonomie

Makroekonomie má význam jak pro tvůrce hospodářské politiky, tak pro celou společnost.

Makroekonomie řeší:

- Jak se vyhnout vysoké míře inflace
- Jak odstranit vysokou nezaměstnanost

Základní makroekonomické ukazatele

- HDP – hrubý domácí produkt
- Inflace
- Nezaměstnanost
- Obchodní bilance

Makroekonomický koloběh

- Ekonomika je systém, kde se střetávají miliony ekonomických subjektů – komplexní zachycení ekonomiky je nemožné.

🕒 4 typy makroekonomických subjektů:

-Domácnosti

-Firmy

-Vláda

-Zahraničí

Jak jsou tyto subjekty zapojeny do makroekonomického koloběhu?

Zásahy do ekonomiky

⌚ Převládají dva přístupy:

1) Liberální přístup:

- V ekonomice funguje vnitřní vyrovnávací mechanismus, který bez zásahu státu uvádí ekonomiku automaticky do stavu rovnováhy

2) Přístup, který tvrdí, že ekonomika trpí stavy nerovnováhy, které nebudou odstraněny bez zásahu z vnějšku (státu).

Zásahy mohou mít různou podobu:

- Fiskální politika
- Monetární politika (měnová)
- Kurzová politika
- Obchodní politika

Ukazatele ekonomické výnosnosti

- HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT

= zachycuje výkonnost dané ekonomiky

= tržní hodnota veškerých finálních statků služeb vyprodukovaných v dané ekonomice za dané časové období

- ⌚ Finální statky a služby
- ⌚ Tržní hodnota
- ⌚ Veškeré statky a služby
- ⌚ Stínová ekonomika
- ⌚ ...v dané ekonomice....
- ⌚ ... za dané časové období

Metody výpočtu HDP

- ⌚ Výdajová metoda

$$\text{HDP} = C + I + G + \text{NX}$$

a) Výdaje domácností na spotřebu – C

b) Výdaje na investice – I

c) Výdaje vlády na nákupy výrobků a služeb – G

d) Čistý export - NX

- Výrobní metoda

	Spotřeba meziproduktů	Přidaná hodnota	Příjem z prodeje
Lesní společnost	0	100	100
Dřevařský závod	100	50	150
Papírny	150	80	230
Tiskárna	230	60	290
Prodej knih	290	120	410
Celkem	770	410	1180

- Důchodová metoda

Přidaná hodnota v ekonomice je zdrojem pro důchody výrobních faktorů, které jsou zapojeny do výroby statků a služeb.

HDP= mzdy + renty + úroky + zisky +
znehodnocení kapitálu + nepřímé daně
snížené o dotace

VŠEMI METODAMI MUSÍME DOJÍT KE
STEJNÉMU VÝSLEDKU!

Nominální a reálný HDP

- Nominální HDP
- Reálný HDP

Čistý domácí produkt

$HDP = \check{C}DP + \text{znehodnocení kapitálu}$

HRUBÝ NÁRODNÍ DŮCHOD

- HND

= zahrnuje přidanou hodnotu vyprodukovanou výrobními faktory v držení rezidentů daného území a nezáleží na tom, zda je produkce vyrobena v zahraničí (vlastníci firmy zasílají zisky do mateřské země)

- Disponibilní důchod (YD)
- Mezinárodní srovnání